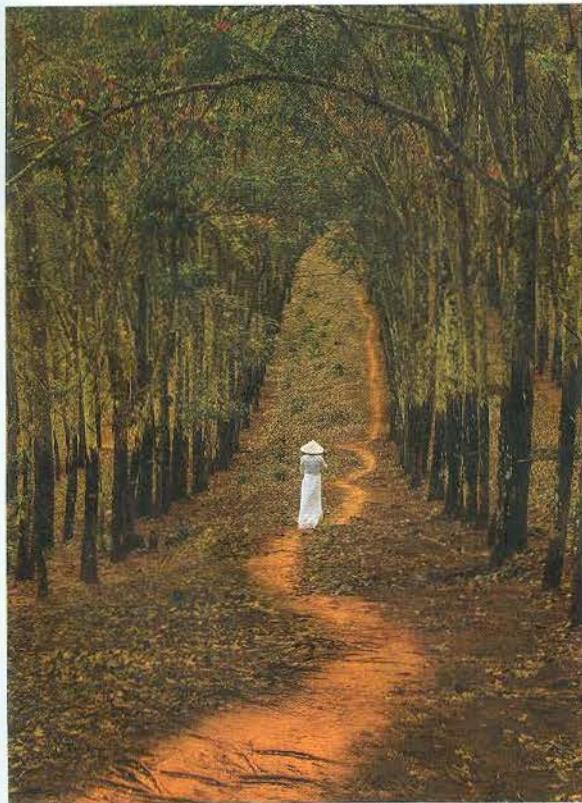

BÌNH PHƯỚC

CẦN THÚC ĐẨY DU LỊCH NÔNG THÔN

SỰ NGHIỆP PHÁT

Bình Phước có thể mạnh là những cánh rừng nguyên sinh
Ảnh: Nguyễn Thanh Hợp

Mặc dù sở hữu nhiều lợi thế về tài nguyên nhưng đến nay ngành du lịch tỉnh Bình Phước vẫn chưa tận dụng được tối đa nguồn lợi này để phát triển du lịch nông thôn. Sau hơn 20 năm tái lập tỉnh đến nay, du lịch nông thôn ở Bình Phước vẫn chỉ là tiềm năng chưa được đánh thức. Do đó, việc nghiên cứu phát triển loại hình du lịch này trên cơ sở khai thác và phát huy các thế mạnh sẵn có là hướng đi hứa hẹn có nhiều đóng góp mới cho sự phát triển du lịch của tỉnh.

Hoạt động du lịch nông thôn tại Bình Phước

Bình Phước là tỉnh miền núi trung du thuộc miền Đông Nam Bộ, thuộc vùng chuyển tiếp từ khu vực Tây Nguyên xuống đồng bằng, có điều kiện địa hình, thủy văn và sinh thái đa dạng. Hiện nay, đất canh tác được sử dụng cho mục đích nông nghiệp chiếm trên 90% tổng diện tích đất toàn tỉnh. Trong đó, đất đỏ bazan, đất vàng giàu chất dinh dưỡng và khí hậu nhiệt đới gió mùa đã góp phần tạo điều kiện thuận lợi cho việc trồng các loại cây công nghiệp.

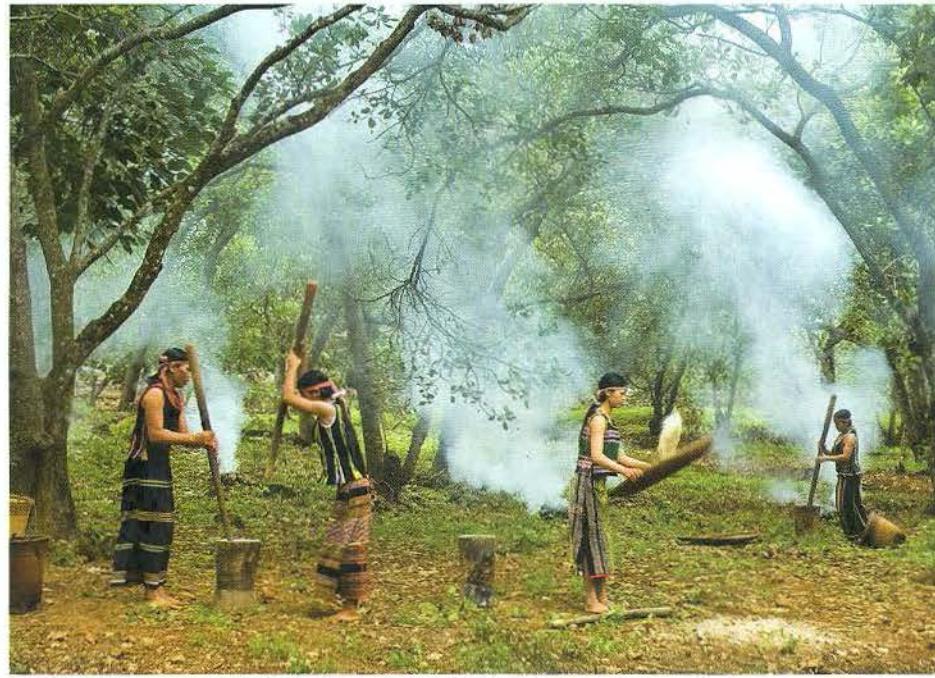
Bên cạnh đó, tỉnh Bình Phước còn có thể mạnh là những cánh rừng nguyên sinh cùng phong cảnh thiên nhiên hoang sơ. Rừng chiếm diện tích khá lớn với khoảng 3.598,99km², bao gồm nhiều loại rừng và vườn quốc gia nổi tiếng như Vườn quốc gia Bù Gia Mập, Vườn quốc gia Tây Cát Tiên. Bình Phước có các yếu tố của hệ sinh thái Nam Trường Sơn cùng hệ sinh thái rừng khô Đông Dương, thảm thực vật mang các đặc trưng của hệ sinh thái rừng ẩm nhiệt đới gió mùa. Rừng còn là nơi sinh sống của nhiều loài động, thực vật. Tỉnh Bình Phước còn có 3 con sông lớn là sông Đồng Nai, sông Sài Gòn và sông Bé. Sự di chuyển của các con sông trên địa bàn tỉnh làm nên những hồ nước, con suối, thác nước (như hồ Suối Cam ở Đồng Xoài, thác Mơ ở thị xã Phước Long...). Ngoài ra, núi cũng là một trong những điểm nhấn làm cho phong cảnh tự nhiên của tỉnh Bình Phước càng trở nên đa dạng. Núi Bà Rá cao nhất tỉnh với độ cao khoảng 733m cùng những

dãy núi thấp ở huyện Lộc Ninh nằm phía Đông Bắc của tỉnh. Tất cả cùng hòa quyện tạo nên bức tranh thiên nhiên đẹp đẽ. Sự đa dạng về mặt sinh thái như thế sẽ hỗ trợ rất lớn trong việc mở rộng phát triển các chương trình du lịch nông thôn có kết hợp nhiều hoạt động tham quan, trải nghiệm khác nhau. Thời gian của những chương trình du lịch này có thể được thiết kế dài hơn và thu hút được du khách với nhu cầu đa dạng, đặc biệt là đối tượng khách sinh sống ở các thành phố lớn.

Về nguồn tài nguyên nhân văn, Bình Phước là địa bàn sinh sống của hơn 40 tộc người, gồm những tộc người sinh sống lâu đời như người S'tiêng, Mạ, Mnông... và những tộc người mới di cư đến sau này như người Tày, Thái... Mỗi tộc người là mỗi sắc thái văn hóa riêng biệt, góp phần tạo nên bức tranh văn hóa đa sắc màu của tỉnh. Bình Phước còn là nơi có nhiều lễ hội truyền thống như Lễ hội cầu mưa của người S'tiêng, Lễ cầu bông của người Việt, Tết cổ truyền của người Khmer với tên gọi Chol Th'Nam Th'May... Các lễ hội này đều gắn liền với hoạt động sản xuất nông nghiệp và được tổ chức định kỳ hàng năm. Đây là điều kiện để chính quyền tỉnh cùng các công ty du lịch phối hợp tổ chức những tour mang tính chất trải nghiệm thực tế văn hóa gắn liền với nông thôn, nông nghiệp ở các địa phương phục vụ du khách tham quan.

Bình Phước được biết đến như thủ đô kháng chiến của miền Nam vì có nhiều di tích gắn liền với các cuộc đấu tranh chống

Phát triển du lịch nông thôn góp phần giải quyết việc làm, nâng cao đời sống của người dân và cải thiện diện mạo ở các khu vực nông thôn, hạn chế tình trạng di cư ra các thành thị hay thành phố lớn để kiếm sống của giới trẻ ở nông thôn tỉnh Bình Phước. Bên cạnh đó, du lịch nông thôn giúp quảng bá và phát huy những giá trị văn hóa tốt đẹp của đời sống nông nghiệp ở các khu vực nông thôn của tỉnh Bình Phước đến với du khách trong nước và quốc tế...

Mỗi tộc người ở Bình Phước là mỗi sắc thái văn hóa riêng biệt. Ảnh: Nguyễn Hồng Nga

giặc của dân tộc như: Di tích quốc gia đặc biệt Căn cứ Quân ủy Bộ chỉ huy Miền Tà Thiết, di tích Phú Riềng Đỏ, Nhà giao tế, Dinh tỉnh trưởng Bình Long, Sân bay quân sự Lộc Ninh... Thêm nữa, tỉnh Bình Phước còn nổi tiếng với địa danh sóc Bom Bo (huyện Bù Đăng) có Khu bảo tồn văn hóa dân tộc S'tiêng. Những địa điểm này đã được các cơ quan, ban ngành của tỉnh quan tâm, trùng tu và bảo tồn để phục vụ cho mục đích phát triển du lịch. Bình Phước còn có những cơ sở thờ tự nổi tiếng như chùa Quang Minh (thị xã Đồng Xoài), đình thần Hưng Long (huyện Chơn Thành), chùa Sóc Lớn (huyện Lộc Ninh)... có thể thỏa mãn nhu cầu tâm linh của du khách.

Tất cả những tài nguyên nhân văn và tự nhiên hiện có ở tỉnh Bình Phước phần lớn gắn bó mật thiết với đời sống nông nghiệp, nông thôn của các tộc người nên hoàn toàn phù hợp để khai thác trong du lịch nông thôn của tỉnh.

Mạng lưới giao thông của tỉnh Bình Phước được liên kết với các tỉnh, thành của miền Đông Nam Bộ. Cụ thể, hạ tầng giao thông nối thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh lân cận đã được đầu tư xây dựng thông xe suốt tuyến, có thể kể đến 2 tuyến quốc lộ chính đi qua địa bàn tỉnh là quốc lộ 13 và quốc lộ 14. Ngoài ra, còn có các tuyến tỉnh lộ và xã lộ lưu thông thuận lợi trong địa bàn tỉnh. Các con đường đa phần đều được tráng nhựa. Tất cả kết nối với khu vực Tây Nguyên và các tỉnh miền Đông Nam Bộ tạo thành một hệ thống giao thông hoàn chỉnh. Nhờ vậy, du khách có thể dễ dàng di chuyển đến Bình Phước, các công

ty du lịch cũng thuận lợi hơn khi tổ chức chương trình tham quan liên kết các điểm ở Bình Phước.

Tuy nhiên, Bình Phước có xuất phát điểm kinh tế - xã hội thấp so với các tỉnh miền Đông Nam Bộ. Do vậy, nguồn vốn của tỉnh dùng để đầu tư phát triển du lịch nói chung, du lịch nông nghiệp nói riêng còn gặp nhiều hạn chế, trong khi việc thu hút vốn đầu tư lại là một trong những giải pháp quan trọng góp phần đem lại sự phát triển cho ngành Du lịch. Nhận biết được tính cấp thiết đó, nhiều năm qua chính quyền tỉnh Bình Phước luôn nỗ lực thực hiện nhiều chính sách để kêu gọi đầu tư, tuy nhiên việc thu hút đầu tư còn yếu so với nhiều địa phương trong cả nước, nhất là đầu tư nước ngoài cho lĩnh vực du lịch. Thực trạng này cũng là thách thức tạo ra lực cản trong giai đoạn đầu phát triển du lịch nông thôn ở tỉnh Bình Phước.

Tác giả đã tiến hành khảo sát các trang mạng điện tử bán tour trực tuyến của 11 công ty du lịch ở Bình Phước, kết quả cho thấy các chương trình tham quan Bình Phước của các công ty du lịch đó đa phần đều là các tuyến, điểm quen thuộc như Trảng cỏ Bù Lạch, Vườn quốc gia Bù Gia Mập, Khu du lịch núi Bà Rá - thác Mơ, Khu du lịch sinh thái Mỹ Lê và hồ Dầu Tiếng của tỉnh Bình Phước với thời gian trung bình từ 2 đến 3 ngày. Bên cạnh đó, chúng tôi cũng khảo sát các website bán tour trực tuyến của các công ty du lịch hoạt động lâu năm và có thương hiệu trên thị trường du lịch ở thành phố Hồ Chí Minh như Vietravel, Saigontourist, Bến Thành Tourist. Trong đó, chỉ Vietravel có chương trình tham quan đi qua tỉnh Bình Phước trong chuỗi những điểm đến với tên gọi Bình Phước - Bình Dương - Hồ Dầu Tiếng - Tỉnh Đất Đỏ Miền Đông (2 ngày 1 đêm). Như vậy, có thể thấy việc phát huy nguồn tài nguyên sẵn có ở tỉnh Bình Phước chưa được hiệu quả trong phát triển du lịch, chỉ mới dừng lại ở những địa điểm quen thuộc, sự liên kết giữa các loại hình du lịch chưa được chú trọng, thời gian lưu trú của mỗi tour vẫn còn ngắn và việc mở các tour tuyến đến Bình Phước của các công ty du lịch ngoài tỉnh vẫn chưa phổ biến. Trong đó, vẫn chưa thấy có các chương trình du lịch nông thôn ở Bình Phước riêng biệt và hoàn chỉnh.

Phát triển du lịch nông thôn Bình Phước - Một số giải pháp

Tăng cường thu hút đầu tư để phát triển du lịch nông thôn

Để phát triển du lịch nông thôn, tỉnh Bình Phước cần chủ động tìm kiếm, nghiên cứu, ban hành các chính sách khuyến khích, thu hút trên tinh thần tạo điều kiện tối đa cho các đơn vị để đầu tư vào lĩnh vực du lịch nông thôn. Tỉnh cần tạo môi trường đầu tư thông thoáng cho các doanh nghiệp khai thác phát triển du lịch nông thôn. Đồng thời, xây dựng cơ sở pháp lý, có các chính sách ưu đãi miễn giảm thuế đối với các doanh nghiệp đầu tư vào các dự án khi khai thác các nguồn lực để phát triển du lịch nông thôn, tạo điều kiện thuận lợi cho họ tiếp cận các vốn vay để đầu tư vào các dự án du lịch... Những việc làm đó sẽ góp phần làm "mềm hóa" các chính sách thu hút sự quan tâm của các nhà đầu tư trong và ngoài tỉnh vào hoạt động phát triển du lịch nông thôn ở Bình Phước.

Tiếp đó, tỉnh Bình Phước cần nhanh chóng hoàn thiện kết cấu hạ tầng cho phát triển du lịch nông thôn, gồm việc mở các điểm tham quan mới và nâng cấp các điểm tham quan đã có; tiến hành tu bổ các công trình giao thông, đặc biệt là các tuyến đường nông thôn; quy hoạch các địa phương tham gia phát triển du lịch nông thôn để có kế hoạch cải thiện cơ sở hạ tầng ở các địa phương đó nhằm phục vụ các hoạt động du lịch nông thôn; quy hoạch xây dựng các cơ sở dịch vụ đi kèm nhằm phục vụ nhu cầu đa dạng của du khách từ các nơi, nhất là các thành phố lớn, tìm đến Bình Phước. Song song đó, chính quyền tỉnh cần hoàn thành các dự án đã được phê duyệt đầu tư. Việc hoàn thành các dự án này có 4 tác dụng: giúp chính quyền tỉnh có kế hoạch tốt hơn để sử dụng nguồn ngân sách và chính sách xã hội hóa vào các dự án phát triển du lịch nông thôn từ kinh nghiệm được rút ra trong quá trình hoàn thành các dự án đó; giúp chính quyền tỉnh tập trung hơn cho việc phát triển du lịch nông thôn; có thể đưa các điểm tham quan này vào phối hợp trong các tuyến, điểm của chương trình du lịch nông thôn ở tỉnh; tạo ra niềm tin và động lực cho các nhà đầu tư vào con đường phát triển du lịch của tỉnh Bình Phước. Các dự án nhanh chóng được hoàn thành là cơ sở để các nhà đầu tư, các công ty du lịch khai thác thành các tour nông thôn để giới thiệu, bán cho du khách, ngược lại du khách sẽ có thêm nhiều sự lựa chọn, cơ hội để trải nghiệm trọn vẹn khi tham gia vào các tour nông thôn ở tỉnh Bình Phước. Bên cạnh đó, chất

lượng dịch vụ du lịch cũng cần được chú trọng cải thiện để du khách cảm thấy thoải mái và hài lòng khi đi du lịch nông thôn ở Bình Phước.

Đẩy mạnh quảng bá du lịch nông thôn

Đây là giải pháp hiệu quả để thu hút khách du lịch, thu hút sự đầu tư và đẩy mạnh phát triển du lịch nông thôn ở tỉnh Bình Phước. Các hoạt động quảng bá du lịch nông thôn có thể diễn ra bằng nhiều hình thức: quảng bá thông qua các sự kiện du lịch như hội chợ, triển lãm, hội thảo, họp báo về du lịch trong và ngoài tỉnh, trong và ngoài nước; in ấn các ấn phẩm du lịch hoặc phát hành các đĩa CD phân phối trực tiếp cho du khách tại các điểm tham quan; quảng bá trên các tạp chí chuyên ngành, các kênh truyền thông khác; sản xuất những phim ngắn giới thiệu về du lịch nông thôn ở tỉnh; xây dựng website riêng về du lịch nông thôn; thường xuyên cập nhật thông tin về những địa điểm, chương trình du lịch nông thôn trên các website chính của ngành Du lịch tỉnh...

Bên cạnh đó, nếu khai thác tốt việc marketing trên Internet thông qua các trang mạng xã hội, các phương tiện truyền thông hiện đại thì sẽ mang lại hiệu quả to lớn cho chiến lược phát triển du lịch nông thôn ở tỉnh Bình Phước. Phía dưới mỗi bài viết hoặc đoạn phim đăng tải có thể đính kèm đường truy cập vào website về du lịch nông thôn, website của các điểm tham quan hoặc website của các công ty du lịch có khai thác hình thức du lịch nông thôn ở tỉnh Bình Phước.

Để mở rộng phát triển du lịch, thu hút thêm lượng lớn du khách thì việc phát triển thêm các loại hình du lịch mới trên cơ sở khai thác tốt nguồn tài nguyên ở các địa phương của tỉnh như du lịch nông thôn là bước đi đúng đắn, phù hợp hiện nay. Ngoài những tiềm năng sẵn có của tỉnh thì sự đa dạng và tính tổng hợp của loại hình du lịch nông thôn sẽ giúp tỉnh Bình Phước phát huy thuận lợi hoạt động du lịch nông thôn ở các địa phương. Các bên liên quan cần có sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ để cùng nhau phát triển du lịch nông thôn ở tỉnh Bình Phước...■

Tài liệu tham khảo

- Cục thống kê tỉnh Bình Phước (2018), *Nhiều tiềm năng và cơ hội để phát triển du lịch nông thôn*, tr.51-63.
- Hoàng Thị Xuân (2019), "Phân tích SWOT ngành du lịch tỉnh Bình Phước trong bối cảnh hội nhập quốc tế", Ký yếu hội thảo khoa học Nghiên cứu xây dựng và phát triển sản phẩm du lịch tại Bình Phước, Nhà xuất bản Khoa học Xã hội, tr.342 - 352...

* Trường Đại học KHXH&NV TP. Hồ Chí Minh